

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys (HE 256/2022 vp) eduskunnalle laeiksi kuntalain 90 §:n ja hyvinvointialuelain 95 §:n muuttamisesta

HALLINTOVALIOKUNTA 11.1.2023

MERVI KUITTINEN VM/KAO

MARJA LIUKKO VM/KAO

Esityksen tausta

- Kuntalaissa tai hyvinvointialueissa ei ole sääntelyä hallinnon ja päätöksenteon varautumisesta poikkeusoloihin tai häiriötilanteisiin hallintosäännön määräyksillä.
- Kuntia ja hyvinvointialueita koskee valmiuslain 12 §:n varautumisvelvollisuus: varmistettava tehtävien mahdollisimman hyvä hoito myös poikkeusoloissa. Ennakkosuunnittelulla pyrittävä takaamaan kunnallinen päätöksenteko poikkeusoloissa (HaVL 10/2008 vp). Lisäksi valmiuslain 108 §:ssä ja 108 a §:ssä hallintoa koskevat säännökset.
- Varautumisvelvoitteita myös kuntien palveluita koskevassa toimialakohtaisessa erityislainsäädännössä, hyvinvointialueissa ja muualla hyvinvointialueita koskevassa lainsäädännössä.
- Hallintosääntöön voidaan ottaa määräyksiä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalle, mutta tähän ei velvoitetta. Käytännössä määräykset yleistyneet covid-19-pandemian ja keväällä 2022 muuttuneen turvallisuustilanteen myötä.
- Hallintosäännön muuttaminen voi olla haastavaa jo poikkeusolojen tai häiriötilanteiden aikana (kokemukset covid-19-pandemiasta). Kaikissa kunnissa ja hyvinvointialueilla ei välttämättä vielä ole tai ei valmistella tarpeellisia määräyksiä.

Muutosehdotukset

- Hallintosääntöä koskevaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset poikkeusoloja ja häiriötilanteita varten otettavista määräyksistä.
 - Kuntalain 90 §:ään uusi 3 mom: *Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.*
 - Hyvinvointialuelain 95 §:ään uusi 4 mom: *Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä aluevaltuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.*
- Siirtymäsäännökset, joiden mukaan muutokset tehtävä viimeistään 30.6.2023. Sovelletaan myös kuntayhtymiin ja hyvinvointiyhtymiin.

Perustelut

- Varmistetaan, että kaikissa kunnissa ja hyvinvointialueilla olisi käyty läpi toiminta sekä otettu hallintosääntöön tarpeelliset määräykset. Edistetään päätöksenteon jatkuvuutta.
- Varautuminen sekä valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin että normaaliolojen häiriötilanteisiin.
 - Häiriötilannetta ei ole määritelty lainsäädännössä. Siitä ei säädettäisi kuntalaissa, kuvataan esityksessä.
 - Esimerkiksi sellaisia henkeen ja terveyteen sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvia uhkia, jotka aiheuttaisivat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.
- Ei velvoitaisi ottamaan tietynlaisia määräyksiä hallintosääntöön. Sisältö ja yksityiskohtaisuus jäisivät valtuuston päätettäväksi.
 - Säännöskohtaisissa perusteluissa esimerkkejä (mm. päätöksentekotavat, kokouskutsujen lähettämisen määräajat, viestintä, poikkeavan toimivallan käyttö).
- Ei mahdollista poikkeamista laissa säädetystä delegointimahdollisuudesta, toimivallasta tai muista hallintoa ja päätöksentekoa koskevista säännöksistä.

Vaikutukset

- Edistäisi varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.
 - Päätöksenteon toimintaedellytysten jatkuminen.
- Toiminnan ja resurssien läpikäyminen.
- Tarpeellisten määräysten valmistelu voi lisätä vähäisessä määrin hallinnollista työtä.
- Ei taloudellisia vaikutuksia. Henkilöstövaikutukset välillisiä ja riippuvat kuntien toimintaansa koskevista päätöksistä.
- Esityksellä ei ole vaikutusta muualla laissa säädettyihin varautumisvelvoitteisiin.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

KUNTA- JA ALUEHALLINTO-OSASTO
HALLITUSNEUVOS MERVİ KUITTINEN